Incipit tractatus magistri Jobis Gerson. de ptestatione circa materiã fidei contra hereses diuersas

Prologus

PRotestatio seu reuocatio generalis aut cõditionalis .qz ãritur nõnunqz assumi tanqz velamẽ iniqtatis et ad excusandas excusatiões in peccatis psertim ab hereticis. ꝓposuim' declarare sub aliquibus cõsideratiõib'.quid ptestatio generalis.quid cõditionalis reuocatio iuuãt vel iportãt.maxime duz in hoc sacro Cõstañ.ocilio sẽtim' ꝙ hereses vt cancer serpũt. et sub hmõi ptestationib' delitescere q/runt iũctis ptelatiõibus que sub terminis iuris positiui velõ in causis ꝓphanis sedulo pcurantur.vt non ptin' in lucẽ pdeat veritatis catholice spẽs atqz decus

Explicit prohemium

Incipit tractatus Prima consideratio

PRotestatio circa materiaz fidei de qua sola nũc intendim'.est quedã pfessio seu confessio facta exteri'.ad ostendendũ.qd de fide ptestans sẽtiat interi'.iuxta illud apli ad Rõ.x.Corde creditur ad iustitiã.ore aũt ofessio fit ad salu/tez.Et sic ad salutẽ vt dixerit xps Luce.ix. Qui me erubuerit et ꝶmones meos.et fili' hõinis hũc erubescet corã angelis dei Quo otra Matho teste dicebat Mat.x. Qui me cõfess' fuerit corã hõinib' ofitebor et ego eũ corã pre meo. Ex qb' elicit ꝙ sicut credẽ cadit sub pcepto.sic cadit fidẽ exteri' pfiteri ꝑ sp quidẽ.ꝗ nõ ad sp.cũ sit affirmatiuũ pceptũ. Obligat aũt sp et ad sp dũ ex omissione ofessiõis libera dispendiuz fidei vel salutis detrimẽtũ pbabilit imminerẽt .vt corã tyrãnis.corã hereticis. corã iudicib'.corã populis.fides est diuersimode palã cõfitenda.defẽdẽda.testificanda.et ex officio predicanda.Notetur Augl.super illud apli.oportet hereses esse.ꝑme ad Cor.ij.Et recitat.xxiiij.q.vltl.c.finali.Faciũt ꝑ hoc dicta scripture Job.x.scda Pet.iij.Malac.ij.Eze iij.et xxxiij et alibi sine numero

Secũda consideratio

PRotestatio generalis vel spẽalis de ipa fide. nõ infert ꝙ ptestans errauerit similit nec reuocatio ꝏditionalis. hoc est itaqz pspicuũ.qm hõ q̃ntũ cũqz fidelis dicẽ pt.ptestor ꝙ nihil intẽdo dicẽ nec puto dixisse cõtra fidẽ. etsi oppositũ ꝏtingẽt vel cõtigisset .illud ex nũc reuoco vel retracto.sic inueniuntur doctores catholici qñqz dixisse.imo et q̃tidian' mos apud exercitãtes se in actib' theologie scholastici.sic se hz in quib' frequent' null' est aut fuit de erroze notat' qui sic ptestatur aut reuocat. Nihilõin' aduertẽdũ est ꝙ refert ptestari vel conditio

naliter reuocare. circa ea q̃ clarissime et explicite sunt de fide. sicut q̃ deꝰ ē omnipotēs. q̃ primus est diligendꝰ. Aliē vero circa ea q̃ disputabilitatē vel difficultatē habēt aliquā. In pmo siq̃dē casu fas est dicere cū aplo ad Gal̄. .j. Si quis vobis aliud euāgelisauerit etiam angelꝰ de celo. anathema sit. Quo circa veniūt irridēdi q̃ñq̃z imo et corripiendi. nōnulli q̃ conclusiōes theologicas posituri dicūt. Protestor q̃ nihil volo vel intēdo asserē ꝗ tm̄ disputatiue loq̃. Deinde ponūt talē aliquā dclusionē. Deꝰ est omnipotēs. deꝰ ē trinꝰ et vnꝰ. q̃si videlz dclusiones tales non in certissima credulitate. ꝗ sub pbabilitate tradi possint. Deniq̃z sic ē iudicādum de oibꝰ ad q̃ pfitēs fidē suā obligat̄ explicite credere vel ex officio vel ex eruditiōe. vel ex diuina reuelatiōe. vel ex aliq̃ tali mō. Alioq̃n sicut dubiꝰ in fide infidelis ē. sic q̃ dubie pfitēs certā fidem. Neq̃z tm̄ negandū ē q̃n ptestatio seu sōmissio reuerētialis fieri possit. sicē egit aplus oferēdo euāgeliū suū. de q̃ p reuelationē certꝰ erat cū petro q̃ alijs aplis. q̃bꝰ tm̄ oppositū si fieri potuisset dicētibus nequaq̃z credi dis set

Cōsideratio. iiij

Protestatio genēalis de fide stat cū errore pticulari circa eā. et similiē cōditiōalis reuocatio. Videmꝰ hoc et videmꝰ in ipis hereticis q̃ errāt videlz ptinaciē ꝗ circa fidē. circa ea q̃ tenētur explicita fide tenē et exteriꝰ profiteri. quoꝝ nihilominꝰ vox ista ē ptestor q̃ eē volo bonꝰ catholicꝰ et si scirē aliq̃d eē ꝗ fidem. illud statim vellē reuocare. sic Arriꝰ. sic Sabelliꝰ. sic hētici nr̄i tpis plerq̃z dixerunt. q̃s tm̄ dānatio iudicialis interemit vel pdidit. Dat̄ ad cōsiderationē hanc rō talis. q̃z stat q̃ aliq̃s credat aliq̃d in generali. vt q̃ fides catholica vera est et pro hac mori vellet. qui nihilominꝰ in spēali credit de aliq̃ veritate catholica q̃ nō sit ō fide errās ptinaciē circa illā. Sicē dicit Aristoteles q̃ ꝗtingit aliq̃d scire i generali. et illud vel nescire. vel de illo dubitare in pticulari. Exēplū ē de ista Omnis mula est sterilis. hoc animal nō est sterile demonstrata mula quā aliq̃s putat eē pregnantē ob turgidū ventrem. et nescit vel nō aduertit hanc eē mulā. et ita fit in hoc casu iste nesciens errat. sic et alij de quibꝰ loq̃mur dicunt nesciēter hētici put infra docebimꝰ

Cōsideratio. iiij.

Protestatio genēalis de fide. nō sufficit ad purgationē errātis ptinaciē. sic nec dditionalis protestatio sequit̄ ꝗ ex p̄cedenti. cuiꝰ cē rō talis ē. q̃z debꝫ errās pticularie et explicite circa ea que sūt fidei q̃rere cauta solicitudine veritatē fidei. et obedire q̃site ac sufficiēter edocte. tam credendo interiꝰ q̃z exteriꝰ pfitēdo. Alioq̃n ostēdit se nō paratū corrigi. Ostēdit q̃q̃z se nō credē sacre scripture catholice dū nō credit eis q̃ sufficienē ꝗtinēt

mōstrant in eadem scriptura for
malit vel in ōnia euidēti seu certa
qm̄ si nō corrigit p hanc regulam
scripture nihil reliquū ē p qd ad
viā vēitatis reducat secluso mira
culo. Deniq; talis ptestās seu
ōdicionalit reuocās dū facit vel
dicit oppositū sue ptestationis ac
reuocatiōis. pz ipz nō inde iustifi
cari. ⁊ magis infici. cū sit ipe sibi
met cōtrari. Rursus talis alios per
hmōi ptestatiōes et reuocatiōes
ab errore nō reuocat. neq; scanda
lū datū tollit. neq; captiuat intel
lectum sub deo in obsequiū fidei
Stat em̄ talis ptestatio cū infide
litate. cū scādalo. cuz tumore et ar
rogātia. Proptēa statutū inuenit
in sacris canonib⁹. q̄ errātes dū
correcti recipiebant dabāt libellū
sue ofessionis absolute de fide. et
abiuratiōis de errore. Recte q̄dē
sicut et in foro pñiali nō sufficit sō
ōditiōe facta ofessio dū aliq̄s scit
vel scire oz absolute q̄ peccauit.
sec⁹ vbi ñ habet certitudo. ⁊ seru
pul⁹ aliq̄s timid⁹ et vacillās nesci
ens si ꝗ fecit. vel malo mō fecit. q̄/
admodum circa cogitatiōes car
nis. q̄s incōtinēs sēsit trepidat vt
ignorat si osēsit. q̄ casu sufficit cō
ditionalis ofessio et salua vēitate
doctrina Gregl. Bonarū mentiuz
est inq̄t agnoscē culpā. vbi culpa
nō ē. Hoc ē pñiaz q̄si p culpa reci
pere q̄si re⁹ essz. Obz opponit cō
tra ōsideratione de nesciente here/
tico. q̄ mentiret cōtra cōsciētiaz si
reuocaret. Rñsio plana ē. qz tenet
oscientiā deponē. ex q̄ supponit q̄
ptinax est. sec⁹ vbi q̄s errat nō im
putabilit. qz p tūc nō tenet oscie
tiā dimittē. ⁊ bñ postmodū dū mo
uet legitime. Facit p cōsideratiōe
Calixt⁹ sicut habet extra de pe. et
re. ca. i. Manifesta pcā non sūt oc
culta correctiōe purgāda nec sub
condi
tione

Conside. v.

Protestatio generalis q cō
ditiōalis reuocatio veraci
ter facte sufficiunt ad excu
sationē aut purgationē dum pte/
stās et ōditionalit reuocās errāt
circa ea q̄ non tenent explicite cre
dere vel absolute ofiteri. Declara
tur ꝗ in illis q̄ pmptū hñt animū
statim obediēdi veritati cognite.
vt si theolog⁹ aliq̄s vel nō theolo
g⁹ erraret circa vnā ꝓpositionē in
bibilia positā. Exēpli grā q̄ samu
el vnxit in regē ipm̄ saul vel q̄ da
uid fuit pastor ouiū nō ideo dicē/
tur statim heretic⁹. qz forte nūq̄z
vidit vel audiuit textum illius scri
pture. ⁊ postq̄z ostēditur in textu
sic haberi otinuo credit et assētit q̄z
ita ptestatio et ōdicionalis reuo/
catio saluāt eū ne ptinax ē aut fu
isse ōdemnet p̄sertim dum de igno
rātia sua p̄t afferre sufficiēs docu
mētū alioq̄n forte iudicaret apud
homines ptinax fuisse. apud deuz
vero maneret innocē. Proptēa po
sitū ē in ōsideratiōe ꝗ. aduerbiuz.
veracit. p qd excludūtur q̄ non ex
aio ⁊ ficte et inanit ptestant dissi
dētes in semet ipis corde. voce. et
ope
re

Conside. vi.

De protestatione circa materiam fidei

Protestatio generalis ꝺ fide q̃ dicũt aliq̃ sufficit mihi fides eccie sufficit ꝙ saluer i fide parẽtũ sufficit m̃ dicẽ credo i deũ nõ saluat sp hmõi ꝓtestãtes ec̃ si nõ errãt. Deducit ꝶ. qz ñ sufficit sola fides generalis et implicita. ꝶ explicita req̃ritur apud istos q̃dẽ min⁹. apud alios amplius. Nã symbolũ generale apud omnes capaces rõnis est illꝺ qꝺ posuit aplus ad hebre. xi. Credẽ em̃ oportz accedẽtẽ ad deũ. qz est et inq̃rentibus se remunerator sit. Porro apud xpianos q̃b⁹ facta ẽ aptior reuelatio de credẽdis non sufficit ꝶ symbolũ ꝶ debẽt explicite credẽ symbolum aplorꝝ et illud addiscẽ ꝓtin⁹ vt veniũt ad ãnos discretiõis. sicut ab initio dum baptisabanꝯ adulti fiebãt pri⁹ catheumini ꝓfitẽtes explicite fidẽ suã quẽadmodũ ꝓ ꝓculis pakni nũc respõdent. Deinde sũt multa ꝺ fide ꝓ vniuersos pene xpianos ꝓmulgata in ꝓdicatiõib⁹ in picturis in mutuis relatiõib⁹ seu collationib⁹. in obseruatiõib⁹ auctẽticis celebritatũ sc̃orꝝ. et ita de reliq̃s. Hec aũt talia q̃ publice fiũt nõ ẽ licitũ sicut dicit. ea nõ ignorare. Nõ em̃ excusarenꝯ laici si nõ crederent infernum eẽ. si nõ bonos angelos. si nõ malos. si nõ sãctos et sanctas si nõ ꝑterea decez ꝑcepta legis iuxta planũ et textualẽ eorꝝ intellectũ. vt ꝙ nõ ẽ idolatrãdũ. ꝙ non ꝑiurãdũ. ꝙ nõ occidẽdũ. ꝙ nõ furandũ. ꝙ nõ mechãdũ. et ita de reliq̃s ꝑmis impressiõib⁹. legib⁹. ac inscriptionib⁹ nature q̃s nemo capar rõnis maxime postq̃z sibi tradite sũt ꝓ doctrinã ꝓmittit ignorare. Ampli⁹ vero sũt alij q̃s vltra simplices et cõe vulg⁹ hominũ necesse ẽ hr̃e fidẽ explicitam de plurimis multiplici et spẽaliẽ q̃druplici rõne. Primo ꝓpter officiũ pastorale sup alios vt pascãt eos in fide ꝛ doctrina ꝛ ab hereticorꝝ argutijs sapienꝯ defẽdãt. Cõstat em̃ ꝙ aliqui sunt in eccia ad ꝶ obligati ex officio: alioq̃n nõ esset sufficienꝯ instituta. Isti aũt sũt ꝑlati iuxta qꝺ ꝓfitenꝯ vtrũq̃z se testametuz scire qꝺ et aplus sepi⁹ explicuit duz timotheũ et tituz charissimos discipulos instrueret et alios. Act. xx. dicẽs. Attendite vobis ꝛ vniuerso gregi i q̃ posuit nos spũsc̃s epos regẽ eccĩam dei ꝛc. Deinde secũdo sũt doctores in sacris litteris ꝓfessores q̃s ignorãtia nõ ꝑt excusare q̃n sciãt explicite plurimas veritates ꝺtẽtas in biblia ꝛ alias ex eis deductas. Alioquin doctoris nomẽ et gradũ dãnabiliẽ ꝛ inexcusabiliẽ vsurparẽt. Proinde sẽ alij ꝺ statu etiã laicali q̃s oportz multa scire de legib⁹ diuinis precepto ꝝ moraliũ dearticulatim et explicite ꝓpter susceptũ ab eis officium. vt qz rectores ꝓpłorum. qz iudices eorꝝ. qz consiliarij vel assessores sũt eorũdẽ rectorũ. et iudicum in causis varijs criminalib⁹ atq̃z ciuilib⁹. qꝺ aĩaduertẽs salomõ petiuit a dño cor docile et intelligẽs ad faciẽdũ iustitiã. et ad faciẽduz iudiciũ. Est itaq̃z regula ꝙ nullus

ea que sunt officij sui ꝑmittit igno
rare q̃ regula respicit nedũ prela
tos maiores aut ꝓncipes superio
res. ꝗ minores q̃ inferiores in vtro
qꝫ statu clericali vt sũt curati q̃ cõ
fessores in foro pñie. et in statu la
icali vt ꝓpositi vel balliui Postre
mo cõsurgit q̃rto generalis obli
gatio ad credulitatẽ aliq̃rũ expli/
citã nõ ex solo gradu hierarchi/
co. sed ex alijs donis gratuitis. vt
sunt viuacitas ingenij naturalis.
vt iudiciũ solers. vt vis gnomica
vt epikeies. vt ꝑticularis eruditio
vt vehemẽs applicatio ad scriptu
ras sacras canõicas vel ciuiles.
Hic em̃ veritatẽ habꝫ illud Gre/
gorij Tãtũ ab vnoq̃ꝫ dñs exigit
q̃ntũ dedit. q̃ fit vt ꝓspicua sit osi
deratio q̃ dicta ẽ aduersus repro
bã nõnullos desidiã vel taciturni
tatẽ. q̃ dũ fides cõfitẽda venit ex/
plicite se i implicita latẽ tutos pu
tant aut q̃ talẽtũ multiplicis doni
naturalis vel gratuiti. qõ multipli
cãdũ susceperãt a dño spũalib⁹ in/
cremẽtis defodiũt in terrã supua
cue vel noxie curiositatis tpalis si
bi blãdiẽtes q̃ in fide ñ errãt. q̃p
pe de ea nihil sciũt. curãt. vel inter
rogãt. Notet ꝑ osideratiõe scũs
Tho. ij. ij. q. ij. arti. vi. Explicatio
ꝗ̃ fidei ad inferiores homines.
oꝫ q̃ veniat ꝑ maiores. qõ ꝓbat
aucte dionysij ocludẽs q̃ oportꝫ
eos pleniorẽ hãe notitiã de credẽ
dis et magis explicite credere.

Conũde. viii.

Protestatio generalis seu
oditõalis reuocatio q̃ dicit ab ali
q̃b⁹ ꝑtinacit errãtib⁹. Si hec veri
tas mihi nota essꝫ scit de⁹ q̃ libenẽ
eã corde credere ad iustitiã et ore
cõfiterer ad salutẽ. non excusat ta
les apud deũ vel hõines fundat
ꝗ sup illõ euãgelij ecce venit hora
et nũc ẽ vt omis q̃ vos inficit ar
bitret se obsequiũ ꝑstare deo Sic
aplus pri⁹ errans in xpianoꝝ ꝑse
cutione iudicabat de se ipo sic ad
iudos loquẽs dicit. et nũc scio fra
tres q̃ hec ꝑ ignorãtiã fecistis q̃s
tũ nõ excusabat de nece xpi. dum
alibi dicit. Ignorãs ignorabitur.
Erat q̃ꝫpe iuris ignorãtia affecta
ta. crassa vel supina. Sic hẽtici dũ
se morti tradũt ꝑ defẽdẽdis erro
rib⁹ suis arbitrant se catholicos q̃
mereri. hñt q̃ꝫpe zelũ put dat ali
q̃b⁹ testimoniũ paul⁹. ꝗ nõ ꝓm scie
tiã. q̃re ñ ꝓm sciẽtiã? Nimiꝝ qr scie
tie dei (q̃ ẽ scriptura sacra) suã so
phisticã sciẽtiã sic ꝓponũt q̃ eidẽ
nolũt eẽ subiecti q̃muis alit sint si/
bimet cõsciij nõ tũ in hoc iustifica
ti quia mentitur iniquitas sibi

Conũde. viii..

Protestatio generalis seu
oditionalis reuocatio q̃ñq̃ꝫ suffici
ũt excusare ꝑtestationẽ apud foꝝ
exteri⁹ quẽ nõ excusat in interiori
foro deus et ecõtra. Cõsurgit hec
varietas. qm̃ alit iudicat de⁹ alit
hõ. de⁹ inspicit corda et scit quid
int⁹ agat. oformit ad ꝑtestationẽ
seu reuocationẽ aut difformit ad
eã. hũanũ vero iudiciũ id spectat
qõ foris ẽ et vnde certificari põt

per signa testes voces et opa quo fit vt vere credēs interi⁹ et explicite qñqz nō possit ꝶ ostēdē ꝛtra testes et signa. aliqñ aūt fit econtra vt q̄ veracit ē heretic⁹ in corde ille humano testimonio p allegationē ignorātie vel alit catholic⁹ cēseat et absoluat. q̄ iter ēt debeat aliqs pbare ꝙ nō fuit ptinax p allegationē ignorātie vel simplicitatis ꝶ magis iurib⁹ positiuis cautū ē q̄bus inter cetera dicit ꝙ allegans ignorātiam pbare debz illā Tradūt similiter q̄b⁹ argumentis testib⁹ et iudicijs possūt et debēt iudices ecclastici ptinaciā ouincē pñtē vel pteritam in errante

Cōsideratio. ix.

Protestatō spēalis de fide sicut q absoluta reuocatio de errore req̄runt ad iustificationē illi⁹ q̄ pticularē errorē absolute tenuit in verbis et in fēis ꝙ si legitime monit⁹ facē renuit ipe ptinax cēsēd⁹ est. Ostendit prima pars tali rōne Nulla ptestatio seu reuocatio que cōis ē omnib⁹ catholicis. sufficit ad iustificationē errātis in fide. et explicite dū ꝶ pticularit scit aut scire debz. qm̄ nō ē idē iudiciū de catholico et errante. sicut nec innocēte atqz pccore respectu ofessionis sacramētalis. Constat aūt ptestationē generalē cū reuocatiōe oditionali ab omnib⁹ catholicis. sine mēdatio. sine diffamatiōe fiēi pose. Requirit igit p errantib⁹ spēalior reuocatio. altera ps māifesta est qz talis nō ostendit se querere cauta solicitudine veritatez. ꝶ forte q̄dā dissimulatōe palliata a velamine reuocatiōe hmōi oditiōis q̄ ad veritatē nō ē nisi q̄dā ptestatio fidei genēalis et nō ꝓprie reuocatio. qz cōditionalis nihil ponit. Facit p ꝶ qd dictū ē supi⁹ cōsideratione quarta circa finem

Cōsideratio x.

Protestatio catholica d fide cū reuocatiōe particularit absoluta de errore licet iustificet errātē ꝙ mō nō sit hñd⁹ ptinax aut heretic⁹. Nō absoluit tñ q̄n talis extiterit psupposita notorietate pme partis in vtroqz foro dei et hominis. qz talis corrigit et obedit veritati neqz tenet pl⁹ errorē quē deserit p absolutā reuocationē. Deducit altera pars. Cōstat itaqz ꝶ solo puari deū facē. scz pteritū nō fuisse. vt notat Hieronym⁹ et salomon. q̄squis igit fuerit de pterito sic adherēs errori suo cui⁹ oppositū tenebat explicita fide tenē aliq̄ modorum ptacto. qd plistebat in illo errore monit⁹ etiā legitime vel edoct⁹ seu ffnalit seu doctoraliter seu iudicialit p scripturā sacraz p rōnē euidentez aut alit. talis vere fuit ptinax in errore. et ex osequenti nedū hereticās. ꝶ heretic⁹. ꝓptēa q̄ntūlibz emēdet nūc pt declarari fuisse talis. atqz hereticorum penis subjici. sub ppetua carcerali custodia vel alit sublatis sibi q̄buslibet dignitatis officij vel honoris insignib⁹. Solet tñ apud ecciam misericordia superaltare iuditiuz pser

tim humilitate reuocãtis errorem sponte palã et absolute pspecta. Q; si dixẽit ptestãs hmõi ecce parat' fui sp audire eccliã. audire det' minationẽ sedis aplice vl' sacri cõcilij qliter accusor nũc ꝺ ptinacia circa doctrinã aliquã pusqꝫ fuerit ꝶ mõ ꝺclarata. diffinita. q iudicata. Quid eim mihi de inferiorib' iudicib'. qꝺ de doctorib' et eorꝫ diffinitõib' qꝺ' obedire neqqꝫ astringor. vt q subiect' eis nõ sũ. ꝫ plat' vt ipi. doctor vt ipsi. Sic blãdit' ptinax arrogantia sibi sic se fallit et alludit tãqꝫ videlicz nihil explicite credendũ sit nisi papa pri'. nisi cardinales illꝺ sub pscisa verborꝫ forma sñialit' dãnauerint. Est ita qꝫ lõge alit' iurta ꝺductionẽ illorꝫ q pbãt nullã inueniri posse nouã heresim. qz qcũqꝫ det' illa pri' erat scripture sacre cõtraria. ab ipa qꝫ dãnata. sicut mõ dicente Augl. Si qꝺ noxiũ est hic. scz in scriptura sacra dãnat'. Fatemur nihilominus posse fiẽi ꝺclarationẽ nouã tã doctrinalit' qꝫ iudicialit' de aliq̃ hẽsi q scripture sacre repugnans est q declaratio q si fiẽi habeat pncipaliori ac supiori auctoritate generaliter obligãte p sedẽ aplicaz et sacrũ ꝺcliũ. Fit nihilomin' qtidie legitima declaratio talis p doctores et expositores sacre scripture ac p platos inferiores qs oportz explicite multa scire ad instructionẽ ppli sui. Hec aũt declaratio q si nõ obliget vt pscise tal ẽ alienos. obligat tñ vt ꝺuincit' eẽ facta cõformit' ad sacrã scripturã q ẽ añs q ꝺcesso si ꝺña negari rõnabiliter neqt ꝺcedẽda ẽ ꝺsequent' explicita ꝺclusio q declarat' et inferẽ qm̃ ex veris nõ sequit' nisi verũ. Itaqꝫ si qs diceret q xps nõ habuit nerues. aut q omis puer nõ baptisat' pt licent' occidi aut q p bono cõi licitũ ẽ falsũ dicẽ. Talis pseuerãs post declarationẽ sufficiẽtẽ sibi factam nõ excusaret' a ptinacia qntũcũqꝫ clamaret. peto iudicium eccie vl' sacri ꝺcilij. huic me submitto hãc audio. Pot eqꝺez tali dici q actũ ẽ ne agas. q iam diffinitũ ẽ diffiniẽdũ nõ expectes. diffinitũ inqm̃ et si non in eadẽ verborꝫ forma. tñ in effectu q in sñia. vñ fit vt aliqs vno tpe teneat' aliqꝺ explicite credẽ ad qꝺ pri' fides iplicita satis erat. ꝶm Thom̃. ij. ij. q. ij. vbi loquit' de credendis implicite vel explicite.

Consꝺe. xi.

Protestatio spẽalis ꝺ fide vel absoluta reuocatio spẽalis de errore nõ debz fieri nẽcario. dũ qs errat nescient' in fide. Cõstat ita qꝫ q null' mẽtiri tenet'. hic aũt nescient' errãs si se diceret errare mẽtiret' stãte tali ꝺsciẽtia. Talis ptẽa penas hereticorꝫ vel infamiã etiã postea qꝫ deꝑhẽditur errasse q absolute reuocat nõ incurrit. Patuit ꝶ in augl. q multa pri' nescient' errata postmodũ absolute correxit sub nõine retractatiõis vel aliq̃ tali mõ loquẽdi q reuocationez denotabat vtẽdo talib' verbis temẽ dictũ ẽ. min' ꝺsiderate dictũ ẽ. hoc

improbo. hoc nõ approbo. ꝗ mihi nõ placet. Notet ad ꝗ idez Augl. ad vincẽtiũ xxiij. q. vltl. c. finali et gelasi' ibidẽ. q. ij. c. legit Elicit cõsequent ex istis ora multiplex int scient. et nescient errãtes. et int scienter et nescienter hẽticos. Et ꝗ q̃ ad tria q̃ sũt crimẽ. mod'. et pena iuxta qd̃ notet dõm augl. xxiiij. q. iij. dicit aplus vt ait Qui sciẽtiam suã q̃muis falsã aut puersaz nulla ptinaci aiositate defẽdũt. psertim quã nõ audacia sue psũptionis ceperũt. ꝗ a seductis atqz i errore laplis pereũtib' acceperũt. q̃rũt autẽ cauta solicitudine veitatẽ. corrigi parati cũ inuenẽint. nequaq̃z sẽ int hẽticos reputãdi. Jñ colligitur q̃ q̃duplex ẽ mod' errãdi circa fidẽ. vno mõ credẽdo q̃ fides catholica sit falsa. aut scriptura sacra. et sic errãs dicit scient hẽtic' qz nõ ẽ pat' corrigi cũ neget regulã p quã habz dirigi seu reuocari Pot alio mõ q̃s errare credendo generalit q̃ fides catholica sit vera. ꝗ estimat aliquã eẽ fidẽ catholicã q̃ in veritate nõ ẽ catholica. sicut arriani recipiẽtes scripturã sacrã. ꝗ ad sensũ puersũ q̃ sectã suã solã putabãt eẽ catholicã hi sunt nescient hẽtici Errãt aũt pceuentes in vtroqz mõ otra fidẽ quam tenent explicite credẽ. Sũt alij circa fidẽ errãtes in his q̃ nõ tenent p tũc explicite credẽ et ꝗ duplicit er. vno mõ ptinacit qz nõ pati sẽ corrigi. sed ꝓpter supbiam suã aut alit ꝓriũ defẽdũt errorez. Altero mõ dũ pati sẽ corrigi ptin' agnita veritate. qz nõ pertinaci aiositate defẽdũt errorem. ꝗ ex sola simplicitate vel ignorantia sunt in errore. Ceterũ int hos q̃tuor modos p primi magis peccãt q̃z scõi. et scõi q̃z tertij. Mod' errãdi similit diuersus ẽ. qm̃ in duob' pmis error inuenit quẽ tenent explicite discredẽ et diffiteri. tertij vero ptinacit errãt in illo cui' oppositũ p tũc nõ tenent explicita fide tenẽ ꝗ implicita. sed qz renuũt corrigi dicunt heretici. Qualit vero deprehendat aut cognoscat talis ptinacia declarat sũmatim in alijs duodecim obiurationib' q̃ ad hanc vnã reducũtur hic ab augl. positã. q̃ tales non q̃rũt cauta solicitudine veritatẽ. sed ei' declaratiõi resistũt omissiue vt omissiue. varijs modis p se vel alios ꝓbis aut factis iudicialit aut extraiudicialit terrorib' aut munerib' minis aut blãdicijs ꝓpt deprauationẽ affect' causa alicui' cõmodi tpalis assequẽdi vel incõmodi deuitãdi circa diuitias. ꝏlicias vel honores. Habem' in his triplicit errãtib' diuersitatẽ in crimine et in mõ. pena similit diuersa est q̃ ad aliq̃. Nihilomin' tertij puniẽtur sicut duo pmi si iudicialit euocati se corrigẽ si errorem absolute reuocare. si veritatẽ oppositã pfiteri noluerint. qz relinquent curie secula/

ri.aut si se correxerint pñie salutari
at vero q̄rti qr nō iūgūt errori suo
pertinaciam nūc vel antea.q̄muis
sint corripiēdi p reuocationē erro
ris.ipi tñ nequaqz sūt penis here
ticorū plectendi nec infamia notā
di.sicut apud scholasticos theolo
gos i p̄clara vniuersitate parisien
frequēter obseruat.q̄s ptestatio
generalis et cōdicionalis reuoca
tio iuuit ad hoc ne ō ptinacia no
tarent.iūcta humilitate qua ptin'
reuocant errorē nedū conditiona
liter sed absolute que reuocatio suf
ficit magris ad purgationez nec
ab actib' studij legitimis exercen
dis vel osequēdis reuocātes ob/
inde repellūtur

Cōsideratio.xii.

Protestatio generalis aut
cōdicionalis reuocatio nō obstat
q̄n sic protestans aut reuocans di
ci possit suspectus de heresi. q̄nqz
leuiter.q̄nqz vehemēter.aliquādo
violenter.Patebit hec cōsideratio
per precedentes.si docuerim' q̄s
est dicendus de heresi vel leuiť vl'
vehementer vel violenter suspect'
Et hoc alias latiori sermone de/
clarauim' nūc sūmatim repetatur
Itaqz suspitio leuis prouenit ex si
gnis exterioribus operum vel ver
borū.ex quibus cognitis accipit
coniectura qua concludi pōt non
quidez frequenter.sed raro seu cō
tingenter.vt in pauciorib̄us q̄ ta/
lia agens vel dicens est hereticus
Itaqz consequētia leuis ē et thopi
ca.sicut argueremus.Petrus non
venit ad ecclesiam in solennitate
natiuitatis beate Marie virginis
ergo non bene sentit de ea.vel sic.
Petrus assumit nomen dei frequē
ter in vanum deierans et negans
eum.ergo non bene credit de eo
Porro vehemens suspitio proue/
nit ex signis exterioribus operum
vel verborum.ex quibus cognitis
accipitur argumentum concludēs
frequenter et vt in pluribus q̄ ta
lia agens vel dicens est hereticus
vt si quis neget explicite.palam.q̄
publice ea que debet ex officio sci/
re plus qz alij.q̄muis possit in rei
veritate negatio talis ex ignoran/
tia prouenire vel animi leuitate nō
ex heretica prauitate Dicimus
demum suspicionem esse violentaz
que sumitur ex signis exteriorib'
operum vel verborum.ex quibus
cognitis concludi solet efficaciter
et vt semper q̄ talia agens vel di
cens est hereticus quemadmodū
si quis predicet publice q̄ christus
non fuit verus deus.q̄ deus non
est diligendus super omnia q̄ lici
tum est passim homines occidere
sicut bestias.q̄ iuramenta nō sunt
tenenda.aut si patenter adoret se/
pulcrum Machometi.Vel si de/
ferat habitum iudeis appropria/
tum.non quidem ioco faciens

hoc sed serio. Constat nēpe ꝙ possibile ē talia faciētē vel agētē tenē veracīt interi' fidē catholicā. sicut de salomone idolatrāte. et de marcellino idolis sacrificante. dicunt multi ꝙ neuter eorꝫ fuit heretic' in mēte. Nihilomin' ecēa de exteriori b' iudicās nō de occultis arguet in talib' violentā p̄sūptionē et p̄m eā feret iudiciū Exēplo salomōis de meretricib'. i. Rgl. iij. et ꝗ nisi talis violēter suspect' se legitime purgauerit. allegando vel ignorantiā vel timorē. vel fictionez. vel aliq̄d hmōi paratū corrigi se d̄mōstrās Quocirca patz valē plurimum circa suspiciones hmōi assumendas p̄ argumentis ꝟsiderare consuetudines p̄riaꝫ. locorū tēporum. psonarū. modosq̄ iudicia. Euenit q̄ppe ꝙ verbum vnū dabit suspitionē heresis in vno loco vel in vna psona. qd̄ in alio loco vel persona nihil reputabit. Exēplū de negātibus et despiciētib' deū q̄tidianis verbis in certis partib'. qd̄ in aliis partib' multis horridū iudicaret et heresi proximum

Has interim cōsideratiōes duodecim posuisse velut in trāscursu suffecēit xxix. mēsis octobris āni. M. cccc. xv in ciuitate Cōstañ. vbi sacrū agebatur generale concilium. prestante eo qui est de' benedictus in secula Amen

Explicit

Incipit tractat' mgri Jobis Gerson. qūo q̄ an liceat in causis fidei a sūmo pōtifice appellare seu ei' iudiciū declinare

QUerit vtꝫ hec assertio sit catholica taz iure diuinit' p̄mulgata. q̄z et humano q̄b' sacroꝫ canonū auctoritas initit. Nulli fas ē a sup̄mo iudice videlicz aplica sede seu romano pōtifice ihu xp̄i vicario in t̄ris appellare aut illi' iudiciū in causis fidei q̄ tanq̄z maiores ad ip̄m et sedē aplicā deferendo sunt declinare. Arguit ꝙ sic auctoritate scissimi dñi nr̄i Martini pape q̄nti in sua ꝟstitutiōe ad perpetuā rei memoriā facta et p̄mulgata in ꝟsistorio generali. celebrato Cōstañ. sexto id' marcij pōtificat' sui āno p̄mo. vbi repitur hec assertio sicut dicitur'. et videtur in canonuz littera manifeste fūdari

ARguitur in oppositum p̄mo auctoritate determinationis siue constitutionis generalis cōcilij Constañ. que determinatio multipliciter facta est et practicata. et spēaliter in sessiōe publica. celebrata die sexta aprilis anno. M. cccc. xv. q̄ sic habz inter cetera Et p̄mo declarat ꝙ ipa sca synod' in spū sco legime congregata. generale